

22

במקום לא הויה חלילה ולא כלום, ובכך הקטן והאם
 בדרך קצרה, ומהו דמיון בשב"ד פומדים פ"ג ומחזיק
 להם לעשות חלילה כמקרה, והכוונתו נ"ב בענין דף כ"ב
 דמשה שוטה וקטן שכתבו ג"ס ונודע פומד פ"ג דכשר וחשבה
 לשמה, ופ"ג דמ"ט מנירושין וקידושין פלגין דלא מהני ביה
 גדול פומד פ"ג, וכדמקן ביבמות ר"פ חרש דכנסה כשהוא
 עקב ונתחבר לא יוליד עולמית, וכן לגבי קידושין, דאיתא
 בגיטין דף פ"ה בשא מיני' דבא מר"ט חן מקדושי קטן מהו מי
 אמרינן השתא מיהא לאו בר הוי' הוא או דלמא אחי לכל
 הוי', הרי להדיא דבעודו קטן מיהת לאו בר הויה הוא כלל,
 ולא מהניא מה שאחרים עומדים ע"ג, ומ"ט חלילה ולשמה
 דמהניא ביה אחרים עומדים פ"ג, ונראה מוכרח מה,
 דחלוק דין גירושין וקידושין מדין חלילה ולשמה, דבג"ק לר"ד
 דעת בעלים על פלג הגירושין והקידושין, ומשום דפיקר
 הקידושין וגירושין נעשה ע"י הבעלים, והם האושרים, והם
 המחזירים, ועל כן לר"ד דעתה, ולא מהניא מה שאחרים מלמדן
 אותן, כיון דהם בעלמא לאו בני דעה נינהו, משא"כ בחלילה
 ולשמה, אין בהם דין דעת בעלים, ורק כוונה הוא דבעינן
 על פלג מטעה החלילה, והפטור מחילא בא מד"ת, חזו
 שהביאו החוס' הדיכא דא"ל רק כוונה לחוד מהני מה
 שאחרים מורים אותם, וכמו דמהני לאשוויי לשמה, ושם ג"כ
 לא בעינן רק כוונה לחוד, ולפ"ז י"ל, דכיון דבחלילה לא
 בעינן כוונה בעלים רק על פלג מטעה החלילה, אבל דעת
 בעלים לא בעינן ביה, ומשום דהפטור בא מחילא ולא שהיבס
 פוטרה, וא"כ הרי שום לנות דלא איברו סהדי אלא לשקרה,
 ולא לקיומי מלתא, ובאמת גם חללה בלא עדים הויה חלילה,
 ועל כן שפיר פסק הרמב"ם דחללה ביה לבניה הויה חלילה
 פסולה, כיון דדין עדים לא מעבד בחלילה, ורק משום
 חסרון ב"ד דבעינן גבי חלילה, דמשום זה הויה חלילה פסולה.
 ויסוד לזה מהא דפסק הרמב"ם בפ"ו מה' גירושין הל"ט
 דלכן אין הקטנה עושה שליח לקבלה משום דשליח קבלה
 לר"ד עדים ואין מעידין על הקטן שאינו בן דעה נמורה,
 ולפ"ז הא קשה דאמאי מכשרי רבנן חלילה בקטן, ובחרש
 לכונ"ע אי לאו משום טעמא דלאו בר קריאה הוא, והא
 כיון דחלילה בעיא עדים הא אין מעידין על הקטן, אלא ודאי
 כמש"כ דעת הרמב"ם הויה חלילה לא בעיא עדים רק
 לברורי מילתא ולא לקיומי מילתא, ובה שפיר מעידין גם
 על הקטן, ועל כן שפיר לריבין לטעמא דלאו בר קריאה הוא,
 והג"ז דס"ל דבעינן עדים בחלילה גם לקיומי מילתא, ל"ל דס"ל
 כהראב"ד דמעידין גם על הקטן, ועל כן לענין דין עדות שלו
 לא איכפת לן כלל מה שהוא חרש וקטן, כיון דמעידין גם על
 הקטן וחרש, ומשום לריבין לטעמא דחרש לאו בר קריאה הוא,
 וכש"כ.

והנה גבי יעוד תניא בקידושין דף י"ט ע"ב כ"ד מזה
 יעוד אומר לה בפני שנים והרי את מקודשת וכו',
 והיינו משום דכלא עדים לא הוי קידושין כלל, וככל קידושין
 דעלמא, וקשה דהא לשליל אמרינן דאין יעוד אלא מדעת
 דידה, משום דמעות הראשונות לאו לקידושין ניתנו, או משום
 דכתיב יעדה דהיינו מדעתה, והרי אמה העבירה היא קטנה,
 דבסימני גדלות הרי היא יולדת כבר לחירות, וקשה לפ"ד
 הרמב"ם דאין מעידין על הקטן לקיומי מילתא, א"כ איך
 מהני הכא העדים כיון דהא קטנה, והפשוט בזה, דביעוד
 פלג הקידושין נעשה ע"י האב, ואע"ג דדרשין מאשר לו
 יעדה דבעינן דוקא מדעתה, הוא דהו' נזה"כ דכלא
 דעתה לא הוי יעוד ומעשה הקידושין כלל, ולא כמו בשארי
 קידושין דפיקר הקידושין תלוי בדעתה, ובדעתה הוא דנעשו
 הקידושין, ובדמיון דלמ"ד משום הראשונות לקידושין ניתנו
 אם הלכה ונתקדשה לאחר קודם יעוד הא תניא בקדושין
 דף י"ט ע"ב דאם רנה ליעוד מיעוד ובעלי קידושי האמה,
 ומחזיר

שפירא שפירא דהנהגה ומהרה חת כפלה דנאל דה"ס כשנים,
 ודק חזון אלימותא דמעות על מה כפלה הויה דאחינן
 גלה להנחיש ובעל דנר' העד כשר שבא אה"כ, וכל שהויה
 חזון אלימותא דמעות שפיר ס"ל להרמב"ם דאלימותא
 דפסולין לגבי יעוד כשר לובא, ולעולם הוויין העד כשר והאשה
 כפלה ופגמא בין בלא שב"א בין בלא בואה"ז, ופ"כ שפיר פסק
 דלא תנשא ואם נשאה תנא, ולפ"ז הא ניהא דעת הרמב"ם
 דהירושלמי דאשה מתכשת את האיש, כיון דנתבאר דכל
 האלימותא דשד כשר הוא רק לענין זה שהוא אינו מתכשת
 ומהכשל מתחת הפסולין, אבל לענין שהוא הוא מכחש ומכשל
 לעדות הפסולין בזה אין בהעד הכשר שום אלימותא כלל,
 ולעולם דמי כפ"פ בין לגבי אשה אחת ובין לגבי מאה נשים,
 בין בב"א ובין בואה"ז, ופ"כ שפיר קאמר הירושלמי דאשה
 מתכשת את האיש, כיון דענינן שוין, וכאשר כן פסק הרמב"ם
 בדיון שבי' דאשה מתכשת את האיש ע"י"ט, והא דהשמיטו
 הכא הוא ג"כ משום שמתן על מה שפסק זאת בדיון שבי',
 ומשום דשבי' ושאר עדות שוין בדיון עדות שלהן, ומיושב
 הו"ע דעת הרמב"ם וכש"כ.

הלכות יבום וחליצה

פ"ד הסי' וכן אם חללה בפני יחיד ואפילו בינו לבנה
 ובחילה ה"ז חלילה פסולה ע"כ, שוין שם
 בלח"מ שהקשה מהסוגיא ביבמות דף ק"ה ע"ב על הא דתנן
 זממיה באת שחלץ בינו לבניה בבית האסורים וזא מטעה
 לפני רבי שקיבא והכשיר, ובגמ' שם בינו לבניה מי ידעא
 אמר רב יוחנן אמר שמואל ועדים רואין אותו מבחוץ, וא"כ
 הרי קשה על הרמב"ם שכתב הך דינא בסתמא ולא הזכיר
 דאורי' בעדים רואין אותו מבחוץ, ובאוקומתה הגמ', ומתוך
 דהא דבעינן שיהיו עדים רואים אותו היינו דוקא אליבא
 דר"ע דמכשיר משא"כ להרמב"ם דס"ל דפסול להכי לא
 הביא הך דעדים רואין אותו, דאפילו בלא עדים מהימני
 לפסלה על החתן, ואכתוב ל"ט, לפי מה שכתב הג"י דחלילה
 בלא עדים לא הויה חלילה, א"כ הא אינה פוסלת אותה גם
 על החתן, והרמב"ם הרי פסק דפוסלה אפילו בלא עדים,
 ול"ט, וכבר עמדו המפרשים בזה, ואולי י"ל דס"ל דאף
 דמדאורייתא לא הויה חלילה כלל, בכ"ז אחמורו עלה דהפסל
 על החתן, וכדאשכחן הכי בכמה דוכתי דאף דמדאורייתא
 לא הויה חלילה כלל מ"מ אחמורו רבנן גבה דההוי חלילה
 פסולה, וס"כ דפוסלה.

ואשר יראה לומר בדעת הרמב"ם, דס"ל דלא בעינן
 מדאורייתא עדים כלל גבי חלילה, ובדמשמע כן
 פשטת הסוגיא דיבמות דפרק ביונו לבניה מי ידעא,
 דמשמע דחלילה באתה הויה חלילה כשרה ורק דאין לא
 ידעין, והטעם בזה נראה, דהוא משום דמליט תרי גווי
 עדות דבכר שבערות, דבנות הרי ק"ל לא איברו סהדי
 אלא לשקרי ובתבואה בכתובות דף ט' דבאמת נאסרת גם
 בלא עדים, ובגיטין וקידושין ע"י העדים הוא שמקיימא
 מילתא, וכדק"ל דהמקדש והמגרש בלא עדים לא הוי קידושין
 וגירושין, והחילוק שביניהם הא הוי, דבנות דהאסור בא
 מחילא על כן לא איברו סהדי אלא לשקרה, משא"כ בגיטין
 וקידושין דהבעל הוא שעושה פלג הגירושין והקידושין והאסור
 והאיור ע"כ לריבין עדים לקיומי מילתא, ולפ"ז ל"ט בחלילה,
 שוין דמיון דפליגי תנאי ביבמות דף ק"ה ע"ב בקטנה
 שחללה אם חליתה תנאי חס לא, ובחרש וחרשת מבואר
 בגמ' דף ק"ד שם לכונ"ע הויה חליתת חלילה אם לא משום
 טעמא דלאו בני קריאה נינהו, וקשה דחופק לן דכלא"ה
 חרש שוטה וקטן לאו בני דעה נינהו, וחלילה לריב' דעת
 כמטאב בסוגיא דיבמות דף ק"ז דחלקן לה ובכך אמה